

Смислові відношення між частинами безсполучникового складного речення

Вид безсполучникового речення	Приклад
З однорідними частинами	Для кохання у нас часу мало, для мовчання – у нас віки. (В. Симоненко)
З неоднорідними частинам	Ми боїмося самоти – у неї надто гостре жало. (В. Малишко)

Смислові відношення між однорідними частинами безсполучникового речення	
одночасність подій або явищ	<i>Містечко давно спочивало, скрізь було тихо</i> (В. Шкляр).
послідовність подій або явищ	<i>Засвітить місяць, засяють зорі, земля потоне в сріблястім морі</i> (Олександр Олесь).
зіставлення або протиставлення подій або явищ	<i>Хтось виграє, когось розіб'ють</i> <i>вицент</i> (М. Кублій).

Смислові відношення між неоднорідними частинами безсполучникового речення	
наслідку	<i>Подивилась ясно – заспівали скрипки</i> (П. Тичина).
причини	<i>Прощався квапливо: боявся розплакатися чи побачити мамині сльози</i> (В. Гуртовенко).
умови	<i>Віриш – здійсняться мрії</i> (Н. Позняк)
часу	<i>Прийде осінь – у засіках буде хліб золотий</i> (О. Десняк).
доповнення	<i>Ніхто не сказав краще за стародавніх греків: справедливість – це стримування сили мудрістю</i> (П. Загребельний).
пояснення	<i>А потім ударила по селу тривога: замерзають лебеді</i> (Є. Гуцало).

Додаткове завдання.

Прочитайте лист Василя Стуса до сина. Знайдіть у тексті безсполучникові складні речення. Визначте смислові відношення між їхніми частинами.

**З листа до дружини і сина
1.06.1981**

«Учися жити – то високе мистецтво, якого чимало людей так і не навчилося, хоч прожили життя. Але тут і дивувати ніяк: хто вчить жити? Люди, народившись, вважають: жити вони вміють. Для багатьох це – прибільшувати свою власну порожнечу всякими набутками – давай купимо те чи те. Оце і все життя: заслонити свою порожнечу громадам машин, телевізорів і т. д. Але це смішне вміння, це наївна спроба втекти од життя на луки задоволення. Життя не є насолода. І не є задоволення. Воно має свій насуцний житній, із остюками, смисл. У тому насуцникові – міра життя».